

פ ת ח ד ב ר

תהפוכות התקופה אשר אנו חיים בה, החזירו את הגלגל הרוחני של עולמנו אלף מעלות אחורנית. לא רק שנתערערו חיי הציבור בהיות רוב מוסדות כלל ישראל בארץ ובחו"ל נתונים בידי פורקי עול הכופרים בסמכות התורה על עם ישראל, אלא שגם חיי היחיד נשתנו לרעה בזאת שאין תורתנו הקדושה משמשת עוד יועצת יחידה להליכותיו. הרבה עושה רמת החיים אשר זינקה בשנים האחרונות עד למעלה ראש, וככל שהיא הולכת ועולה כן הולכת ויורדת מטה מטה הרמה הרוחנית של כל יחיד ויחיד, והרבה עושה ההתפרקות הנפשית השוררת בארה"ק אשר הולכת וגוברת, ככל שמתבססת בלב הרגשת העצמאות הכוזבת שסינוורה עיני רבים וטובים. ההשפעה ההרסנית חודרת אף בלב אלה אשר עד כה לא הלכו שולל אחר משאת שוא ומדוחים, ומבלי משים אף בהם הולך ורפה המתח הרוחני, עד כי נדמה כי סר המצב של כובד ראש אשר כל שומר תורה הי' נתון בו. עתה כאילו אין עוד עול מלכות שמים מכביד על צואר. כאילו חדלה יראת חטא לקנן בלבבות.

הירידה הרוחנית הזאת נתנה אותותיה בכל שטחי החיים הרוחניים ובכל שדרות הציבור לרבות החרדיים ביותר. כל יום קלקלתו מרובה מקודמו ופרצה רודפת חבירתה, ואילו באנו למנות את כל המגרעות אשר דורנו לקה בו, אין אנו מספיקים. קונטרס זה מוקדש לתופעה המעציבה של הלהיטות אחר נגינות ומנגינות הממלאים כיום חללו של רוב בתי ישראל במשכנותיהם לרבות ירושלים קרתא דשופריא. לדאבונו כבר הגענו למצב שבו מכשיר הרדיו או הטרנזיסטור נחשב בין החפצים החיוניים אף בקרב חוגים שונים הנחשבים לחרדים ובני תורה, למרבה

הצער אף מהמוחזקים ליראי ה' הנרתעים להכניס כלים משוקצים אלו בבתיהם, בכל זאת שוכנת כבוד אצלם מכונת ההקלטה טייפ רקורד בלע"ז, ובני הבית משתעשעים בה שעות מרובות ביום ובלילה. אמנם יש שמצדיקים החזקת כלי זה בתועלת העתקת דרשות אמונה שיחות מוסר ומאמרי חסידות, או בדחנות של יראת שמים וכדומה, אך כשנחשוב חשבונו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה, ניוכח על ההפסד הוודאי לעומת הרווח הספק בהיות שוחד-מצוה זה אמצעי להשוות את בתיים להיות כבתי עולם המודרני אשר כל תכליתו הוא השתעשעות והתחרות להשיגים גשמיים, ואין צורך לחקור הרבה מלקבוע שכל זה מעצת היצר אשר הצליח להכניס בלב את חשקת העולם הזה והרדיפה אחר מותרותיו, תחת אשר מלפנים הי' מוראו של העולם הבא, מקום הדין וחשבון, בולם בו את התשוקה לרוות ממנעמי החיים הדמיוניים. הרבה מדובר על זה בספרי יראים, ויסוד לכולם דברי החינוך (מצוה שפז') כי בלא שנאמר בתורה ולא תתורו אחרי לבבכם, כלול האיסור שלא לרדוף אחר תאוות העולם הזה ולא לשים לב תמיד להרבות תענוגים לנפשו ע"ש, כמה מכאיב הדבר כי יש להעיר דבר זה גם לאלה שתורתם אומנתם אשר היו בוודאי נמנעים מזה אילו היתה יראת ה' בוערת בלבבם.

בפנים הקונטרס הובאו דברים מפי סופרים וספרים על עיקר המכשלה כשלעצמה ואודות תופעת הלואי של ביטול תורה הכרוך בה. הן עדים אנו על הרפיון בלימוד התורה בכללו המצוי כיום בין בקרב המוני העם ובין בקרב חובשי בית המדרש. הלב יכאב בעברנו על דלתות בתי הכנסת הסגורים על מסגר בשעות הערב המאוחרות, תחת אשר לפנינו המו מהמאחרים בבית ה' בלילות. מה נורא הוא כי גם בקרב צעירי בני-הישיבות נחלשה בהרבה רוח ההתמדה אשר היתה שורה בלבות בני

הנעורים, ורפתה תשוקתם להשקיע מעיינם בלימוד תוה"ק יומם ולילה ללא הרף. אף זאת מפורענויות התקופה אשר כל המתרחש בה, החשוב והבלתי חשוב, בין בעם ישראל ובין באומות העולם, הכל על כל הלהג והתפל שבהם, הוא שיחם והגיגם של כל בחור וצורב, ואשר זאת היא המונעת את מעופם מלהגיע ברום הגדלות האמיתית בתורה, שאינה נקנית אלא לזה שמשים עצמו כמדבר בהתמסרות גמורה ושלמה לעמלה של תורה. ברם, אם יש מצבים של ביטול תורה אשר בעל כרחנו אנו נקלעים לתוכם באין מוצא, מאין ההיתר לשבת שעות על שעות ליד כלי הנגינה ולבטל תורה מרצון, ולא לחוש לדברי הירושלמי כי כשם ששכר תלמוד תורה כנגד כל המצוות כך ביטולה כנגד כולם. אבוי, כי אטומה אזננו משמוע בת קול היוצאת בכל יום ויום מהר חורב המכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, כמאמר ז"ל אבות פ"ו.

זולת זאת, יעשה נא כל אחד חשבון לנפשו: לשמחה מה זו עושה? כלום כשרה השעה הזאת לשירה ולזמרה? אם מצד החמרי הרי זה עתה בעבר הלא-רחוק הי' חרון אף ה' בישראל, שליש מאחב"י בארצות הגולה נגדע באכזריות נוראה ומשפחות רבות עוד מבכות את מתייהם, ופה באה"ק חיינו תלויים לנו מנגד, ויהודים נהרגים מדי יום יום, ואין אנו יודעים מה בחיק המחרת, ה' ישמרנו. ואם מצד הרוחני — לבנו יתפלץ למראה החושך אשר יכסה ארץ. היתח ארצנו הקדושה לכבשן אש לרבבות נשמות אובדות. שבתנו נעשתה חול וכל יתר קדשינו היו למרמס: אבדה אמונה מעם והפקרות בראש כל חוצות. אזנינו תצילנה לקול מחרפים ומגדפים המתקוממים מול צור ישענו גם כאשר תהום פעורה לרגליהם, כלום כשרה השעה הזאת לשירה וזמרה שאינה של מצוה? איך יערב לנו לשמוע בקול מנגינות? מסופר על החפץ חיים זיע"א כי רב אחד

התאונן לפניו על מצב הדת הירוד בעיירתו, ואין לאל ידו לתקן, אמר לו הח"ח זיע"א: אבל הרי ביכלתך להתעלף מהמצב איך זה אינך מתעלף למראה ירידת הדת, אף אנו נאמר, אם ידנו קצרה להלחם עם עושי רשעה, אם קולנו לא ישמע לגעור במהרסים ואין תוכחה כראוי עוד על חילול שם שמים, אך לפחות הרי בידינו לבכות ולקונן על שבר בת עמנו, ואם בשנים כתיקונן נפסקה הלכה בשו"ע או"ח כי ראוי לכל יר"ש שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש, כמה מהחובה כפל כפליים בימים טרופים אלה לבכות מאין הפוגות ולהוריד כנחל דמעה על שריפת בית אלקינו, על חורבן ירושלים וחילולה, על הריגת הצדיקים, על עם ה' אשר היה למשיסה, על שכינת כבודנו הנוודת ממקומה וגאולת ישראל מתמהמהת לבוא. כלום מתיישב כל זה עם העליזות ללא סייג השוררת בבתיים רבים של שומרי תורה העושים כל ימיהם כחגים, ונגינות בוקעות ללא הרף מבין כותליהם?

אפשר יהיו כאלה שיטענו שבמרי שיחנו הפרזנו יתר על המדה, ובעיני אנשים שונים ייראו דברינו אלה כקנאות יתרה, לאלה ייאמר: עד שהם בודקים בנו, יבדקו נא בהם עצמם ויוכחו עד כמה נתרחקו ממקור מחצבתם עד שיסודי דרכי אבות כבר נעלמו מראייתם. נשוא נא לנגד עיננו דמות דיוקן אבותינו ואמותינו הקדושים ואת טוהר חייהם השקטים אשר רנת האושר בקעה מתוך תוכם ושמחת התורה היתה שרויה במעונם, כמה הם מנוגדים לצורת החיים המבוהלים כעת ובמה טורחים למלא את החלל הרוחני, שר בשירים על לב רע, אכול קנאה, רדוף תאוה, שבע רוגז ותמרורים. הבה נחתור לחזור עד מהרה לאורח חייהם ולהשתחרר מן הכבלים המרתקים אותנו אל החומריות, ולא כש"כ שלא להוסיף עלינו מרצון אזיקים על אזיקים הכובלים אותנו מלהתנשא אל על. רצינות השעה בעקבתא